

מסורת הש"ס

6) ג'נ'מ'ט' ר'ש"ל וזמ"ט
פ"ד מ"ה תמכ'ט סוכה
נב'ג ע"ש"ט 3) נב'ג ע"ש
א) שנת ל' ע"ש (נבכ"ט)
ב) שנת ל' (ה) שנת
ד) שנת ל' (ו) שנת
ה) שנת ל' (ז) שנת
ו) שנת ל' (ח) שנת
ז) שנת ל' (ט) שנת
ח) שנת ל' (י) שנת
ט) שנת ל' (יא) שנת
י) שנת ל' (יב) שנת

תורה אור השלם

1. פלו תפלות דוד בן ישי:
2. ועתה קחו לי מנגן והקדו בגנו המנגן והקדו עזרי יי:
3. ליהו פטרות הבשם מגדלות מוקדמות שפתותיו שושנים קטות מור עבר:
4. לא לנו ? לא לנו פי לשמך תן קבוד על חסדך על אמתך:
5. למעני למעני אעשה בי אף יקח ויבא לאחרי לא אף ישיעונו מה פי:
6. תהלת ? ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד:
7. רשע יראה ויבטן שניו יחוק ויגמט תאות רשעים תאבד:
8. תהלים קיב יי שעמדים בית אלהינו בתי ה' בהצרות בית אלהינו:
9. תהלים קלב ב מנחל בדרך למענו על פן ירים ראשי:
10. תהלים קיג יי ראשית חבמה יראת יי שכל טוב לבך עשיתי תהלתו עמדת לעד:
11. תהלים קיד יי מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללו יי:
12. תהלים קיט א אם התפכי הצור אם מקום חלמיש למענו יי:
13. תהלים קכ ד אם בציאת ישיקאל ממצרים בית ישראל לעז:
14. תהלים קכד יי לא לנו ? לא לנו פי לשמך תן קבוד על חסדך על אמתך:

מוסף רש"י

אפשר ישראל שחטו את פסחיהן ונטלו את לולביהן ולא אמרו שירה. דמיון לדבר מלוא הוא תענו הלא (לעיל צ"ח). ולא מתוך שחוק. שחוק ממש. שאין דעת שחוק מושגת עליו. ואפילו את של לזון מכל מקום אין בו יסוד (ל"ג). ולא מתוך קבלת ראש. וכן (ש"ס). ומה של מצוה. כגון הנחת כלה (ש"ס). קחו לי מנגן. מלוא היא להשקות עליו שכניה (ש"ס). וכן לדבר להלכה. לרין לפתח נמלי דכתיבתם בריש' (ש"ס). וכן לחלום טוב. אם לא לזון מתוך שמחה מלאין על מלס טוב (ש"ס). נוספות מר. מריכות ממתת אמתי (ש"ס). ובהו רבנו. פתח לנס מתמת השמחה (ש"ס).

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק"ו.

עין משפט נר מצוה

א ש"ע"ט א"ה"ט ס"י קטט
סעי' לג':
צ"ב ב מ"י פ"ז מלכות
יטו"ד סוכה ה' ד'
צ"ג ג מ"י פ"ח מלכות
מלך ה"א ס' ס' עשין
מא טור א"ח ס"י מעג:

אחת היא. כלומר תיבה אחת היא ואין התיבה נחלקת לשנים: הללו צדק גיטא. צדק שטיה ויה נתחלת שטיה האחרת: **שיר צפור.** אן יסיר משה: ועל כל צרה שלא תבא עליהם. לשנא מעליה הוא דנקט כלומר שאם חס ושלוס תבוא צרה עליהן ויושעו ממנה אומרים אותו על גולתם כגון חנוכה: כל פסלות. כל מזמורים הפותחים בתפלה כגון תפלה לעני כי יעטוף (תהלים קב): אפשר ישראל שוטטין **אם פסחיהן.** מיליאת מצרים ועד דוד ולא אמרו עליו הלל: ד"א פסלו של מיכה עומד. זימי דוד צדכי צבאות מוקס וישראל אומרים הלל שכמו צו"ט כמוסה יהיו עושיהם וגו' אלף ודאי על הים נאמר תחלה ושוב לא פסק: **נילוח וניגון לעמיד לבא.** כל מקום שנאמר למנצח בניגונות מלעמיד הוא מדבר: ע"י מפורגמן. הוא אומר ואחר מפרש: יהושע וכל ישראל אמרו. כלומר אף יהושע וכל ישראל אמרו: הללויה. כולו דבספר תהלים: קראי מוסיפין. בעלי מקרא מוסיפין אף אלו: קסבר

רשב"ם

לדוד מזמור. משמע תחלה היה לדוד רוח הקודש ואח"כ (כ"ט) מזמור: **מזמור לדוד.** משמע מתוך המזמור צאה שכניה לדוד: **ללמד מכלל יו.** מכלל אתה למד וגם מפסוק אחר מוכיח שנאמר ועתה קחו לי מנגן וגו': **שמחה של מלוא.** כי הך דקחו לי מנגן שהיה מתכוין שמחה עליו שכניה: **וכן לתלוס.** אם הולך לישן מתוך שמחה רואה חלוס טוב: **הא צרכה.** צריך ללמוד מתוך דבר שמחה: **עצמו ועל הים.** לא ראה שעברו דכתיב (תהלים קיד) הים רחוק ויבוס והתפללו לאלו (ש"ס) קחו לי מנגן וישראל וישראל: **יהושע וכל ישראל אמרו.** כלומר אף ישראל ויהושע אמרו כן פי"ש רבינו. ולא נהירא לי שאם כן כולו אתה צריך לפרש כן ואם כן מלי צינייהו וזין חכמים שומרים נביאים שנייהו אמרו וכו' ואמי למימר דכל הני דלמין לעיל אמרו על צדקתן שהרי מקוניה נביאים לכן אלף כל אחד מן התנאים הכי קים ליה מרביה: **הללויה ריש פירקא.** כולו הך דספר תהלים שאין בו כי אם אחד לבדו זין פרק לפרק. אבל מקום שיש שני פעמים הללויה זין פרק לפרק לא פליגי רב חסדא ורבה בר רב הונא דחזו מללעיל וחד מלרע: **קראי מוסיפין.** בעלי מקרא מוסיפין אף אלו:

ה"ג שעומדים בבית ה'

בהצרות בית אלהינו הוציאה דבתריה ריש פירקא. ולא גרסינן העומדים בבית ה' צלילות דאם כן ה"ל למינקט יצרכך ה' מליון שזהו פסוק למעלה מהללויה ולא ה"ל למינקט שלשה פסוקים למעלה לכן נראה דגרסינן כדפרישית ולפי זה אנו צריכין לומר צו הללויה הללו את שם ה' הללו עבדי ה' שעומדים בבית ה' וגו' שלמעלה מזה אינו תחלת המזמור ללא ימכן שהיה המזמור שני פסוקים ועוד דלמרי' (י) צמד"ש קמ"ז מזמורים יש צספר תהלים כנגד שנות יעקב אלף הוא סופו של שיר המעלות הנה צרכו וגו' ואמי שפיר דקאמרינן לקמן רב אחא צר יעקב דמתמיל הלל הגדול מני יעקב צמר לו יי דהוי תחלת המזמור דצ"ע"א לא ימכן שהיה מתמיל הלל מאמצע המזמור: למען

צרה וצרה שלא תבא עליהן ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן תניא היה ר"מ אומר כל תושבות האמורות בספר תהלים כלן דוד אמרן שנאמר וכל תפלות דוד בן ישי אל תיקרי כלו אלא כל אלו הלל זה מי אמרו רבי יוסי אומר אלעזר בני אומר משה וישראל אמרו בשעה שעלו מן הים וחלוקין עליו חביריו לומר שדוד אמרו ונראין דבריו מדבריהן אפשר ישראל שחמו את פסחיהן ונטלו לולביהן ולא אמרו שירה ד"א פסלו של מיכה עומד בבכי וישראל אומרים את ההלל: ת"ר כל שירות ותושבות שאמר דוד בספר תהלים ר"א אומר כנגד עצמו אמרן רבי יהושע אומר כנגד ציבור אמרן וחכ"א יש מהן כנגד ציבור ויש מהן כנגד עצמו האמורות בלשון יחיד כנגד עצמו האמורות בלשון רבים כנגד עצמו תורגמן לדוד מזמור, שרתה לך שונה עליו ואחר כך שאין השכינה שורה לא מתוך עצבות וכו' עד אלא מתוך שמחה שנאמר ועתה קחו לי מנגן וגו' וכן להלכה וכן (ליוס) ויאסיקטא כי הא דרבא מקמי דלפתח בשמעתא הוה אמר מילתא דבדיחותא קמי רבנן לברותי לביהו. והדר הוה יתיב באמתא ופתח בשמעתא, וכל שכן תלמידי דלא ליתוב אלא באמתא. ת"ר רבי אלעזר אומר הלל זה משה וישראל אמרו בשעה שעמד עליהם פרעה אמר לו לא לנו, משיבה רוח הקדש למעני למעני אעשה. יי יהושע אומר יהושע וישראל אמרו וכו'. ר' אלעזר המודעי אמר דבריה וברך אמרוהו בשעה שעמד עליהם נבוכדנצר הרשע ארתו על כל פרק ופרק רבה בר רב הונא אמר הללויה ריש פירקא אמר רב חסדא חזינא להו לתילי דבי רב הנין בר רב דכתיב בהו הללויה באמצע פירקא אלמא מספקא ליה אמר רב הנין בר רבא הכל מודים בתהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד (הללויה) הללויה דבתריה ריש פירקא רשע יראה וכעם שניו יחיק ונמס רשעים תאבד הללויה דבתריה ריש פירקא ושעומדים בבית ה' הללויה דבתריה ריש פירקא קראי מוסיפין אף את אלו מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש הללויה דבתריה ריש פירקא ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם הללויה דבתריה ריש פירקא נימא כתנאי יי עד היכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד יי אם הבנים שמחה ובית הלל אומרים יי עד היכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד יי בצאת ישראל ממצרים ובית הלל אומרים עד יי לא לנו ה' לא לנו מאי

תוס' ד"ה שעומדים וכו' ועוד דאמרינן במדרש. וכו' נמס מוסרים פט"ו הלכה י"א ויבוס' פט"ו דשנת ה"א:

רבינו חננאל

ענין ההללויה כסיה ידידיה דבור אחד הוא. ת"ש ידידיה נחלק לשנים לפיכך ידי חול יה קדש. אמר ר' יהושע בן לוי בעשרה דברים נאמר ספר תלים. נבצוח בנינו במשכיל במזמור כשיר באשרי בתפלה בתהלה בהוראה בהלל. גודל שבכלן הללויה שכולל שם ושבח בכת אחת. ת"ר שיר שבתורה משה וישראל אמרוהו בשעה שעמדו על הים. הלל זה, הללויה הללו עבדי ה'. נביאים על תקנתו שיהו אומרים על כל פרק ועל כל צרה שנגאלין ממנה וכו'. ר"מ אומר כל שירות שבמילים דוד אמרן כו' עד וכו' פסל מיכה עומד בבכי וישראל אומרין שירה ופשוטה ויה. נביא כל שיר האמור בתלים בלשון יחיד דוד האמור לדוד מזמור, שרתה לך שונה עליו ואחר כך שאין השכינה שורה לא מתוך עצבות וכו' עד אלא מתוך שמחה שנאמר ועתה קחו לי מנגן וגו' וכן להלכה וכן (ליוס) ויאסיקטא כי הא דרבא מקמי דלפתח בשמעתא הוה אמר מילתא דבדיחותא קמי רבנן לברותי לביהו. והדר הוה יתיב באמתא ופתח בשמעתא, וכל שכן תלמידי דלא ליתוב אלא באמתא. ת"ר רבי אלעזר אומר הלל זה משה וישראל אמרו בשעה שעמד עליהם פרעה אמר לו לא לנו, משיבה רוח הקדש למעני למעני אעשה. יי יהושע אומר יהושע וישראל אמרו וכו'. ר' אלעזר המודעי אמר דבריה וברך אמרוהו בשעה שעמד עליהם נבוכדנצר הרשע ארתו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שבתוב עליהן ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן. על גאולתן. עד היכן אומר בית שמאי אומר עד חלמיש וכו' למעני מים וחלכה כב"ה.